

СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РИНКУ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі здійснено аналіз сучасного стану виробництва та визначені напрямки розвитку ринку молочної продукції України.

Ключові слова: ринок молока; аналіз; промисловість; виробництво; молочна продукція.

Abstract

The paper analyzes the current state of production and defines the directions of development of the dairy market in Ukraine.

Keywords: milk market; analysis; industry; production; dairy products.

Вступ

Молочна галузь, до складу якої входять підгалузі: маслоробна, сироробна, молочноконсервна підгалузі, а також виробництво продукції з незбираного молока, на сьогодні є провідною у структурі харчової індустрії України. Молочна продукція займає вагоме місце у споживанні населення - частка витрат на молочні продукти становить 15% від сумарних витрат на харчування (це четверте місце після хлібобулочних, м'ясних, борошняних та макаронних виробів).

Питання, присвячені розвитку молочної галузі, досліджували у своїх працях такі відомі вчені та фахівці, як Белінська Н. С., Березівський П. С., Васильчак С. В., Керанчук Т. Л., Саблук П. Т., Степанчук С. О. [1], Сокольська Т. В. Тивончук С. В. [2] та інші дослідники.

Метою роботи є аналіз сучасного стану виробництва та визначення напрямків розвитку ринку молочної продукції України.

Результати дослідження

На сьогоднішній день в Україні функціонує близько 350 підприємств з переробки молока, з яких 80 виробляють 90% суцільномолочної продукції [1, с. 99; 2, с. 27]. У зв'язку із значною конкуренцією на ринку можна виділити ряд лідерів, які займають найбільші частки ринку, зокрема частку експорту молочної продукції першого півріччя 2019 р. у відсотковому значенні: ПрАТ «Вінницьки молочний завод «Рошен»: - 26 %; «Мілклед Інтрмаркет» - 15 %; «Яготинський маслозавод» - 11 %; «Комо-Експорт» - 11 %; ДП «Лакталіс-Україна» - 9 %; «Доменік» - 7 %; «Фуд Девелопмент» - 7 %; «Куп'янський молочноконсервний комбінат» - 7 %; ДП «Ружин-молоко» - 4 %; «Рожищенський сирзавод» - 4 % [3].

Керівництво даних підприємств вкладає значні кошти в модернізацію виробництва та покращення якості молока та молочних продуктів, слідкує та, відповідним чином, реагує на зміни кон'юнктури ринку, постійно покращує та розширює асортимент видів продукції з метою покращення процесу виробництва продукції, збільшенням обсягів реалізації продукції та отримання чистого прибутку.

Сучасний стан виробництва молочної продукції має тенденцію до нарощення обсягів виробництва продукції за деякими товарними групами: у 2018 р. виробництво сиру (свіжого, сичужного, плавленого) зросло на 47,4 % в порівнянні з 2014 р., а в порівнянні з аналогічним періодом (тобто 2017 р.) обсяги зросли на 4,08 %; молоко і вершки має аналогічну тенденцію – відповідні темпи нарощування обсягу виробництва становили 60,2 % та 6,4 %; морозиво та лід харчовий – збільшення на 6,8 % до 2014 р. та 1,98 % до 2017 р.; казеїн та казеїнати – відслідковується поступова динаміка до зростання обсягів – 51,3 % до 2014 р. та 2,8 до 2017 р.

П'ять груп товарів за якими спостерігається зменшення обсягів виробництва молочних продуктів у 2018 році: обсяги виробництва молока та вершків мають негативну динаміку та відносно 2014 р. відображається зменшення виробництва на 14,1 %, або зменшення на 3,81 % відносно аналогічного

періоду (частка в загальному обсязі – 40,1 %) (рис. 1).

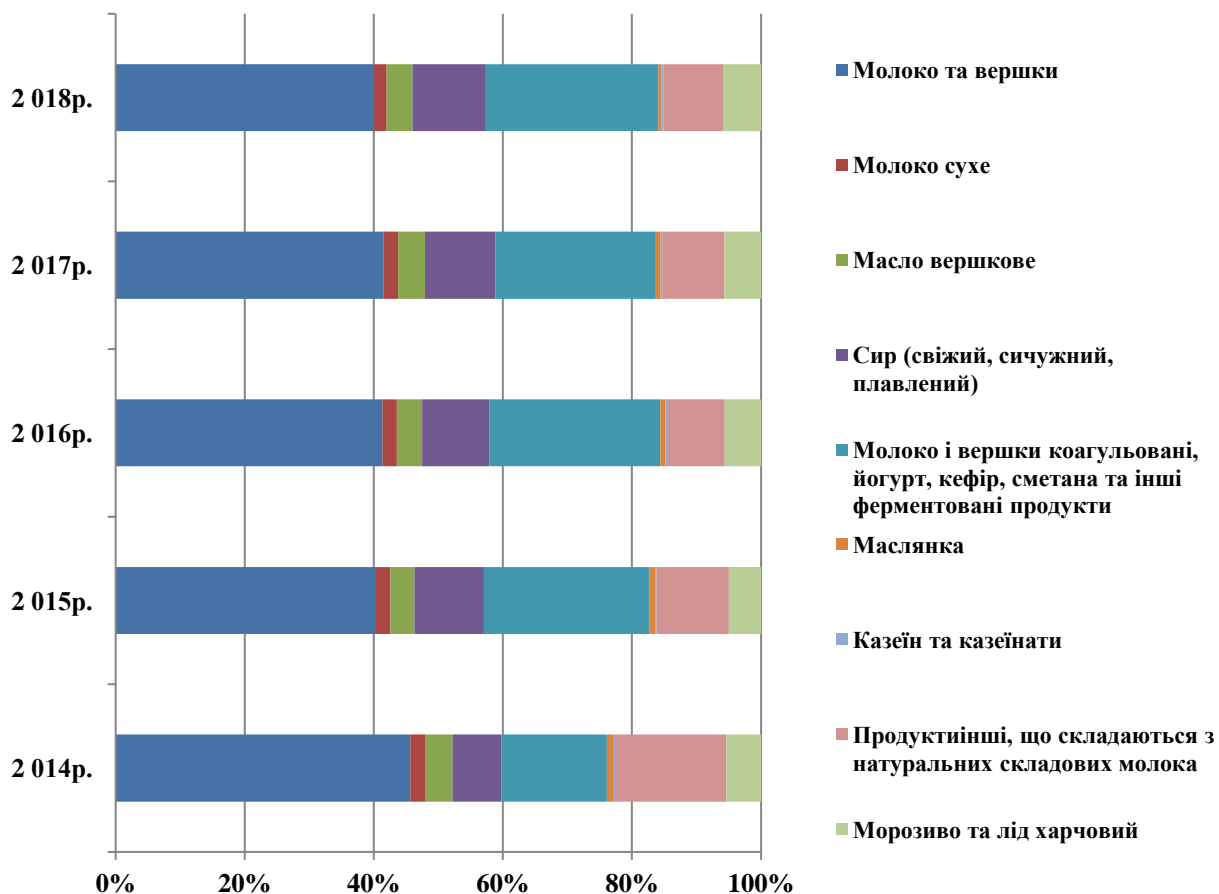

Рис. 1. Аналіз виробництва молокопродуктів у 2014-2018 рр. [4]

Продукти інші, що складаються з натуральних складових молока (частка в загальному обсязі виробництва молока та молочних продуктів становить 9,3 %) – зменшення на 47,5 % відносно до 2014 р., або зменшення на 3,7 % відносно 2017 р.; масло вершкове (частка в загальному обсязі – 4 %) – спостерігається зменшення 6,2 % відносно 2014 р. та зменшення на 3,4 % відносно до аналогічного періоду; молоко сухе (частка в загальному обсязі – 1,9 %) – спостерігається зменшення на 21,7 % відносно до 2014 р. та на 14,1 відносно 2017 р.; маслянка (частка в загальному обсязі виробництва молока та молочних продуктів становить 0,5 %) – зменшення на 56,2 % відносно до 2014 р., або зменшення на 35,3 % відносно 2017 р. [4]. Така ситуація стала наслідком скорочення потенційних ринків збуту української продукції в Росії та зменшенням кількості великої рогатої худоби [5, с. 387].

Отже, до основних проблем сучасного українського ринку молочної продукції можна віднести:

1. Зменшення поголів'я корів та відсутній достатній рівень якісної сировини, для виробництва різних видів продукції, також існує проблема недостатньої кількості лабораторій для визначення якості молока та молочних продуктів;
2. Значна втрата міжнародних ринків збуту і, як наслідок, на сьогодні наявний невеликий ринок збуту продукції, така ситуація сприяє скороченню виробництва молочної продукції підприємствами, або ліквідації виробництва;
3. Низький технологічний рівень на виробництвах, відсутність сучасного обладнання (багато сировини псується під час неналежного транспортування від виробника до переробного підприємства);
4. Зниження рівня внутрішнього споживання через кризові явища в Україні;
5. Недостатній рівень структуризації та кооперації підприємств.

Виходячи з наявних проблем, основними напрямками покращення стану молочного ринку України є:

1. Стимуляція, з боку держави (створення належного пільгового податкового режиму), до створення ферм великої рогатої худоби, що дасть змогу збільшити обсяги сировини, відповідно модернізація обладнання та покращення якості молочних продуктів;
2. Пошук та налагодження міжнародних зв'язків з країнами, для експорту продукції, також забезпечення належного транспортування молока та молочної продукції;
3. Створення інтегрованого та кооперованого виробництва (ефективна система менеджменту на підприємстві).

Висновки

Отже, молочна галузь є досить прибутковою та пріоритетною для нашої держави. Головними завданнями для покращення розвитку ринку молока та молочних продуктів є створення належної, дієвої законодавчої бази для молокопереробних підприємств; припинення гальмування виробництва молочної продукції; створення умов здорової конкуренції та захист споживачів від неякісної продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Степанчук С. О. Стан та перспективи розвитку молочного ринку України / С. О. Степанчук, Ю. Ю. Єфісько // Економіка та держава. – 2017. – № 5. – с. 99–102.228
2. Тивончук С. В. Розвиток ринку виробництва молока в Україні в контексті євроінтеграційних процесів / С. В. Тивончук, Я. О. Тивончук, Т. П. Павлоцька // Економіка АПК. – 2017. – № 4. – С. 25–31.
3. Офіційний сайт Інформаційно-аналітичного порталу про молоко і молочне скотарство [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://milkua.info/uk/post/top-10-eksporteriv-moloka-ta-molocnoi-produkcii>
4. Офіційний сайт Держстату України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Гладка Д. О. Ринок молочної галузі: стан та тенденції розвитку - [Електронний ресурс] / Джеджула В. В, Єпіфанова І. Ю., Гладка Д. О. // Економіка та суспільство - 2018. – №18. – С. 382-388. – Режим доступу: <http://economyandsociety.in.ua/journal-18/25-stati-18/2261-dzhedzhula-v-v-epifanova-i-yu-gladka-d-o>

Діана Олександрівна Гладка – магістр кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fm.mof14b.hladka@gmail.com

Науковий керівник: *Ірина Юріївна Єпіфанова* – доктор економічних наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: epifanovairene@gmail.com

Diana O. Hladka - Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: fm.mof14b.hladka@gmail.com

Supervisor: *Iryna Yu. Yepifanova* - Doctor of Economics, Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: epifanovairene@gmail.com

---

